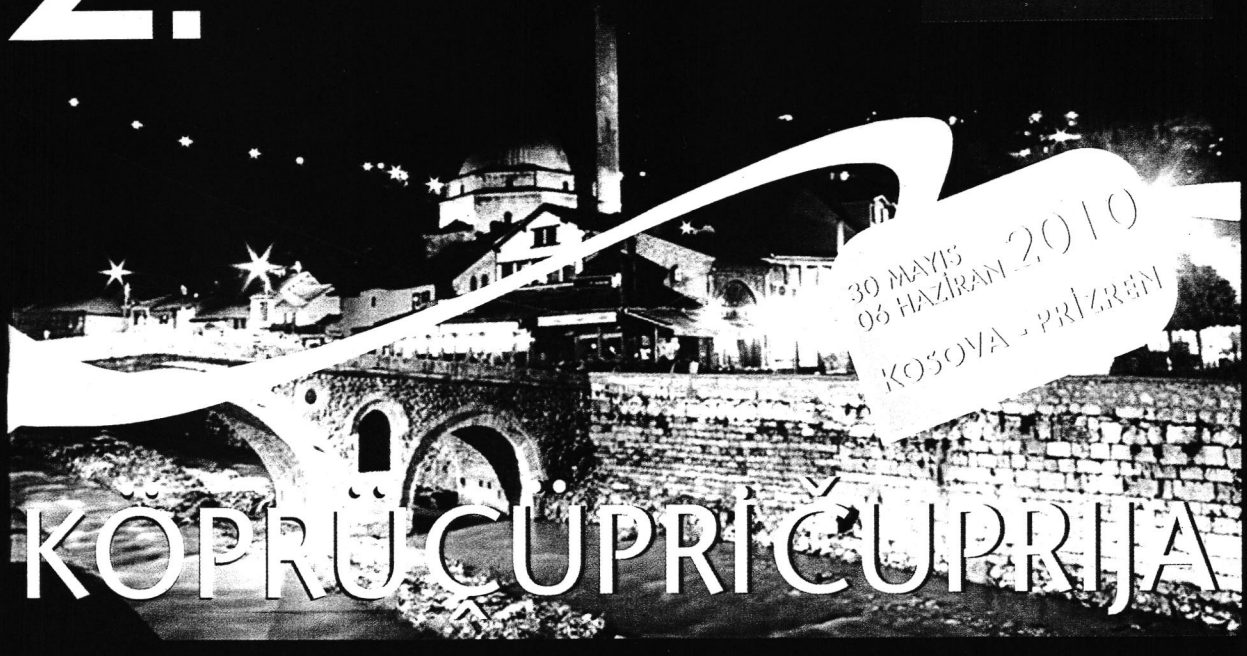
CİLT 2

2. ULUSLARARASI BALKANLARDA SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

BALKANLARDAN 21.YÜZYILI OKUMAK:
GEÇMİŞİN İZİNDEN GELECEĞE

VËSHTRIM SHEK. XXI NGA GADISHULLI BALLKANIK
"NËPËR GJURMËT E SË KALUARËS, DREJTË SË ARDHMËS"

BİLDİRİLER KİTABI

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

PRİŞTİNE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ

BOZOK ÜNİVERSİTESİ

TÜRK BİLİM ARAŞTIRMA
VAKFI

2. ULUSLARARASI BALKANLARDA SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

30 Mayıs - 6 Haziran 2010

Prizren - Kosova

Balkanlardan 21.Yüzyılı Okumak:
Geçmişin İzinden Geleceğe

BİLDİRİLER KİTABI

(Cilt 2)

Editörler:

Prof.Dr. A.Vecdi CAN

Arş.Gör. Dilşad TÜRKMENOĞLU KÖSE

Uzm. Semih BİTİM

Uzm. Ahmet ŞANSLI

Sakarya Üniversitesi & Priştine Üniversitesi & Bozok Üniversitesi & Türk Bilim Araştırma Vakfı

ONUR KURULU

Prof. Dr. Mehmet DURMAN	Sakarya Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Müje RUGOVA	Priştine Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. İnci VARİNLİ	Bozok Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Turan YAZGAN	Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Başkanı

KONGRE KOORDİNATÖRLERİ

Prof. Dr. Recai COŞKUN	Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Prof. Dr. Mejdi ELEZI	Priştine Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı

YÜRÜTME KURULU

Prof. Dr. Ahmet Vecdi CAN	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Bünyamin KOCAOĞLU	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Salim ASLANLAR	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Selahattin KARABINAR	Sakarya Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Cevdet ŞANLI	Sakarya Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Ferruh TUZCUOĞLU	Sakarya Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Köksal ŞAHİN	Sakarya Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Zeynep İSKEFİYELİ	Sakarya Üniversitesi
Arş. Gör. Adem AKBIYIK	Sakarya Üniversitesi
Arş. Gör. Dilşad TÜRKMENOĞLU KÖSE	Sakarya Üniversitesi
Arş. Gör. Fatma YURTTAŞ	Sakarya Üniversitesi
Arş. Gör. Tuğrul KORKMAZ	Sakarya Üniversitesi
Arş. Gör. Umut Sanem ÇİTÇİ	Sakarya Üniversitesi
Uzman Semih BİTİM	Sakarya Üniversitesi
Ergin JABLE	Sakarya Üniversitesi
Esat KELMENDI	Priştine Üniversitesi
Fetnan DERVİŞ	Priştine Üniversitesi
Milaim MAZREKU	Priştine Üniversitesi

BİLİM HAKEM KURULU

Prof. Dr. Ahmet Vecdi CAN	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Ali ERBAŞ	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Rıza AB AY	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Arber ÇELIKU	Letova Devlet Üniversitesi
Prof. Dr. Azmi ÖZCAN	Bilecik Üniversitesi
Prof. Dr. Bilal ERYILMAZ	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Cemalettin TAŞKIRAN	Kırıkkale Üniversitesi
Prof. Dr. Cihangir AKIN	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Dzemo TÜFEKÇİC	Tuzla Üniversitesi
Prof. Dr. Emine KILAVUZ	Bozok Üniversitesi
Prof. Dr. Engin YILDIRIM	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Gültekin YILDIZ	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. H. Kürşat GÜLEŞ	Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Hakan POYRAZ	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Halil KALABALIK	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Hayrettin RAYMAN	Bozok Üniversitesi
Prof. Dr. Hilmi KIRLIOĞLU	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin BAL	Süleyman Demirel Üniv.
Prof. Dr. İrfan MORİNA	Priştine Üniversitesi
Prof. Dr. Kamil AYDIN	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Mahir HOTI	Iskodra Üniversitesi
Prof. Dr. M. Fatih KİRİŞÇİOĞLU	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. M. Yasar KALTAKCI	Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet ALPARGU	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet ŞİŞMAN	Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mevlüt KARAKAYA	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Muhsin HALİS	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Musa EKEN	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ERKAL	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Rahmi KARAKUŞ	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Rami MEMUSHAJ	Tiran Üniversitesi
Prof. Dr. Recai COŞKUN	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Remzi ALTUNIŞIK	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Salih ŞİMŞEK	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Sedat KUQI	Priştine Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin SARI	Beykent Üniversitesi
Prof. Dr. Suat CEBECİ	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Şeref SAĞIROĞLU	TÜBAV Başkanı
Prof. Dr. Tahir AKGEMCİ	Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Vahdettin SEVİNÇ	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Vahit TÜRK	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Yılmaz ÖZKAN	Sakarya Üniversitesi

Prof. Dr. Yusuf HAMZAOĞLU	Kirilve Metodij Üniversitesi
Doç. Dr. Arif BİLGİN	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Bilgehan Atsız GÖKDAG	Kırıkkale Üniversitesi
Doç. Dr. Cengiz ALYILMAZ	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Erhan AFYONCU	Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Erhan BİRGİLİ	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Erman COŞKUN	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Habib YILDIZ	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Haluk SELVİ	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan MUJAJ	Priştine Üniversitesi
Doç. Dr. Hayati BEŞİRLİ	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Kemal İNAT	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa AKAL	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. N.Tolga SARUC	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Osman KOKSAL	Osmangazi Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer ANAYURT	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Selahattin KARABINAR	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Şaban KAYIHAN	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Taha Niyazi KARACA	Bozok Üniversitesi
Doç. Dr. Unsal BAN	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Vahit İMAMOĞLU	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf SARINAY	Başbakanlık Devlet Arşivleri
Y. Doç. Dr. Adnan DOĞRUYOL	Sakarya Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Cevdet ŞANLI	Sakarya Üniversitesi
Y. Doç. Dr. İrfan HAŞLAK	Sakarya Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR	Sakarya Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Neşide YILDIRIM	Sakarya Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Osman KARATAY	Ege Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER	Sakarya Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Semih SAHİNEL	TOBB Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Suat KOLUKIRIK	Süleyman Demirel Üniv.
Y. Doç. Dr. Turgut TOK	Pamukkale Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Türker EROĞLU	Sakarya Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Xhelajdin ZUMBERAJ	Priştine Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Zeki GÜREL	Gazi Üniversitesi

(CİLT 2)
GİRİŞİMCİLİK VE İŞLETME

Stratejik Bilgi Yönetimi Ve Sosyal Sermaye: Boyutsal Bir Değerlendirme Adem ÖĞÜT - Cihat ERBİL	1097 - 1110
Türkiye'de İktisat Kongreleri: 1948 Türkiye İktisat Kongresi Adnan DOĞRUYOL - Şükrü CİCİOĞLU	1111 - 1126
Firmaların Dış Yatırım Yapmalarına Etki Eden Girişimcilik Faktörleri; Bosna Hersek'te Faaliyette Bulunan Türkiye Kökenli Firmalar Üzerinde Bir Araştırma Ali AKSOY - Emin SERIN - Aysun KANBUR	1127 - 1140
Postmodern Dünyada Tüketimin Soyutlaşması, Sembolik Tüketim Ve Pazarlama Arzu AZİZAĞAOĞLU - Remzi ALTUNIŞIK	1141 - 1152
Tüketici Gözüyle Tüketim Fantezisi Kurma Eğilimi Olanların Algılanması: Algılar Cinsiyete Göre Değişir Mi? Buket BORA - Remzi ALTUNIŞIK	1153 - 1168
Küçük Ve Orta Ölçekli İşletmelerde İş Ahlakına Aykırılığın Önlenmesinde Etkili Olan Faktörlere İlişkin Girişimci Görüşlerinin Analizi Cemal SEZER - Fatih GEÇTİ	1169 - 1180
Türkiye Ve Türki Cumhuriyetler'deki Üniversitelerin İşletme Bölümlerinde Sayısal Yöntemlerle İlgili Müfredatın Analizi Ve Değerlendirilmesi Dilek SÜRMELİ - Erman COŞKUN - Nihal DÜNDAR	1181 - 1190
Girişimsel Süreçte Sosyal Ağların İnşa Edilme Ve Kullanım Biçimleri Ebru ŞAHİN - Umut Sanem ÇİTÇİ - Recai COŞKUN	1191 - 1202
Dolaysız Yabancı Sermaye Yatırımlarının Azerbaycan'ın Ulusal Rekabet Gücünün Geliştirilmesine Etkisi Fariz AHMADOV - Recai COŞKUN	1203 - 1214
Türkiye'de İşletmelerin İnovasyon Yapabilirliği Ve Üniversitelerle İşbirliğine Bakışı Alan Araştırması Gülten YILMAZ - Harun DEMİRKAYA	1215 - 1230
İlk Halka Arzlarda Fiyat İstikrarı Sağlayıcı İşlemlerin Analizi: İMKB Örneği (2004-2009) Güven SAYILGAN - Hakan ALTIN	1231 - 1242

TÜRKİYE'DE İŞLETMELERİN İNOVASYON YAPABİLİRLİĞİ VE ÜNİVERSİTELERLE İŞBİRLİĞİNE BAKIŞI ALAN ARAŞTIRMASI

Öğr.Gör. Gülten YILMAZ[1]
Doç. Dr. Harun DEMİRKAYA[2]

ÖZET

Bu çalışmada Türkiye'de işletmelerin inovasyon yapabilirliğini ve bu konuda üniversitelerden yararlanma düşüncesine bakış açılarını belirlemek amaçlanmıştır. Bugün, bilginin çok hızlı olarak üretildiği ve kısa bir süre içerisinde geçerliliğini yitirdiği bir çağda yaşamaktayız. Bu bilgiyi zamanında üretime dönüştürmenin en önemli araçlarından biri üniversite-endüstri işbirliğidir. Üniversitelerde elde edilen temel ve teorik bilgilerin uygulamaya dönüştürülmesinin güzel bir aracı olarak üniversite-endüstri işbirliği çeşitli ülkelerde kullanılmaktadır. Bu işbirliği yoluyla endüstrinin ihtiyacı olan teknolojik bilgi üniversitelerden ihtiyacı olan işletmelere aktarılmaktadır. Birçok ülkede üniversite-endüstri işbirliği, endüstrinin teknoloji ihtiyacına cevap verirken, endüstri de üniversitelere pratik uygulama imkanı sağlamaktadır. Bu karşılıklı işbirliği ülkelerin ekonomik gelişmesini hızlandırmaktadır. Türkiye'de bu tür işbirliği çalışmalarının henüz yeterli seviyede olmayışı çalışmanın önemini vurgulamaktadır. Çalışmanın alan araştırması kısmında; işletmelerin yapısını belirlemeye, inovasyon yapabilirliklerine, yapamamalarının nedenlerine ve üniversitelere bakış açılarına yönelik hazırlanmış olan anket soruları Kocaeli ve İstanbul başta olmak üzere Türkiye genelinden seçilmiş 54 farklı işletmeye yöneltilmiştir.Toplanan sonuçlar yüzde şeklinde listelenmiş ve bu sonuçlardan ülkemizde üniversite-endüstri işbirliğinin geliştirilmesine yönelik yararlı sonuçlar çıkartılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnovasyon, Üniversite-Endüstri İşbirliği, OECD

GİRİŞ

Günümüz, bilgi toplumunda bilgi ve inovasyon, ekonominin en önemli unsurları haline gelmiştir. Endüstri toplumunda, ülkelerin zenginliği ve ekonomik gelişmişliği; sahip olunan işgücü, ham madde ve doğal kaynaklarla ölçülürken, bilgi toplumunda bu değerler yerini büyük ölçüde beyin gücü, üretici ve yenilikçi düşünce, bilgi ve teknoloji üretimi gibi unsurlara bırakmıştır. Lester Thurow'un "Eskiden hammadde

[1] Kocaeli Üniversitesi Gebze MYO, gulten@kocaeli.edu.tr
[2] Kocaeli Üniversitesi Gebze MYO, harundemirkaya@kocaeli.edu.tr

kaynaklarına ve sermaye birikimine sahip olan ülkeler güç ve kontrol sahibi ülkelerdi. Bugün ise bilgiye sahip olan ve onu kontrol eden ülkeler güçlü ülke konumundadır." sözü bu gerçeği açıkça ortaya koymaktadır.

Ülkemizde yıllardır endüstri ile üniversiteler arasında işbirliği ve dayanışma istenen seviyelerde olmadığı gibi endüstrinin üniversiteyle, üniversitenin de endüstri ile bütünleşmesi arzu edilen ölçülerin çok altında gerçekleşmiştir. 1923'den bu yana sürdürülen bilim ve teknoloji yaklaşımlarımızla, ülkemiz ile endüstrileşmiş ülkeler arasındaki fark kapatılmaya uğraşılıyor ise de çabalar, dünya bilim ve teknolojisinde büyük bir ivme ile süren ilerlemeyi yakalamaya yetmemektedir. Bunda üniversitelerin kendilerini iyi tanıtamamalarının etkisi olduğu gibi, endüstrinin teknolojik araştırmalara yönelen bir yapısının olmayışının da önemli rolü bulunmaktadır.

Üniversite-endüstri işbirliğinin yeterince gelişmemesinde endüstriden kaynaklanan sebeplerden biri Türk sanayisinin, yıllar boyu ülkede uygulanan kapalı ekonominin etkisiyle rekabetçi, yenilikçi ve mücadeleci bir yapı kazanmamış olmasıdır. Teknoloji transferi yoluyla üretilen ürünler devlet tarafından garantilenmiş iç pazar imkanları sayesinde endüstrinin, kalite, standart ve ürün geliştirme daha da önemlisi rekabet şartlarının oluşmaması nedeniyle araştırma-geliştirme ihtiyacının doğmasını önlemiştir. Bu sebepler üniversite-endüstri işbirliğinin oluşmasını engelleyici unsurlar olmuştur. Türkiye'de uygulamaya başlanan dışa açılma politikaları ile birlikte pazarlarda ortaya çıkan ürün geliştirme ihtiyacı üniversite-endüstri işbirliğinin kapılarının aralanmasına vesile olmuştur. Ancak bu gelişmeler henüz başlangıç seviyesindedir. Devletin öncülüğünde üniversite-endüstri işbirliği, teknoparkların kurulmasıyla geliştirilmeye çalışılmaktadır.

Türkiye'de sanayi, araştırmayı, hemen paraya çevrilebilecek bir ürün ortaya çıksın anlayışı ile yapmaktadır. Oysa bu uzun vadeli bir iştir. Bu nedenle endüstri sadece kısa vadeli sorunlarını çözmek için üniversiteye yaklaşmaktadır. Fakat, üniversitelerin zaman sabiti uzun olduğundan sorunlara hızlı cevap verememektedir. Bu nedenle endüstri de kısa vadeli cevap verecek adreslere yönelmektedir.

Türkiye'de üniversite-endüstri işbirliğinin yeterince gelişmemesinin üniversitelerden kaynaklanan sebepleri ise; üniversitelerdeki çalışmaların genellikle kavramsal düzeyde olması ve endüstrinin dışında yürütülmesi, üniversitelerimizde dışa dönük bir eğitim geleneğinden ziyade içe dönük-kapalı bir yapı geleneğinin var olması sayılabilir.

Bu çalışmanın araştırma kısmında, konu ile ilgili literatürden (Bayrak, Halis, 2004) yararlanılarak hazırlanmış olan anket soruları çoğunluğu Kocaeli bölgesinde olmak üzere Türkiye genelindeki çeşitli işletmelere yöneltilmiştir. Amaç, endüstrinin inovasyon yapabilirliğini, üniversite-endüstri işbirliğine bakış açısını ve bu konudaki eksikliklerin neden kaynaklandığını anlamaya çalışmaktır.

İNOVASYONUN TANIMI VE ÇEŞİTLERİ

Ekonomik ve toplumsal değer yaratmak için ürünlerde, hizmetlerde ve iş yapma yöntemlerinde yapılan değişiklik, farklılık ve yenilikler inovasyon olarak adlandırılır Firmalar için inovasyon, verimliliği ve karlılığı artırdığından, yeni pazarlara girilmesini ve mevcut pazarın büyütülmesini sağladığından çok önemli bir rekabet aracıdır. Verimli, karlı ve rekabet gücü yüksek firmaların faaliyet gösterdiği ekonomiler kalkınır, gelişir ve küresel ölçekte rekabet avantajı kazanır. Dolayısıyla, ülkeler için inovasyon, istihdam artışını, sürdürülebilir büyümeyi ve toplumsal refahı garantileyen en önemli faktördür (Elçi, 2007).

İnovasyon Çeşitleri

Ürün İnovasyonu

Farklı ve yeni bir ürünün geliştirilmesi veya mevcut bir üründe değişiklik / yenilik yapılması ve bu ürünün piyasaya sunulmasıdır. 3M'in mikro fiber mutfak bezi, Sony'nin walkman ve play station'ı, Vestel'in uydu / DVD 2-Box'ı, DYO'nun akıllı boyası nano ürün inovasyonuna birer örnektir (Çalpınar, 2007)

Hizmet inovasyonu

Yeni veya önemli ölçüde değiştirilmiş bir hizmet yaklaşımı, hizmetin sunum ve dağıtım sistemindeki yenilik ve farklılık, hizmetin sunulmasında yeni teknolojilerin kullanılması hizmet inovasyonunu doğurur (Elçi, 2007).

Süreç inovasyonu

Yeni ve farklı üretim / dağıtım yöntemlerinin geliştirilmesi veya mevcut yöntemlerin iyileştirilmesidir. Toyota tarafından 1950'lerde gerçekleştirilen "Tam Zamanında Üretim", bilgisayar destekli tasarım yazılımları, müşteriyi tasarım sürecine dahil eden tasarım sistemleri süreç inovasyonu için örnek verilebilir (Çalpınar, 2007).

Örgütsel inovasyon

Yeni çalışma ve iş yapma yöntemlerinin geliştirilmesi ya da varolan yöntemlerin firma şartlarına uyarlanarak kullanılmasıdır. Organizasyonel inovasyona örnek, 1990'lardan itibaren öncelikle Toyota ve Komatsu gibi Japon firmalarında uygulanmaya başlanan, daha sonra diğer ülkelerde de yaygınlaşan sürekli iyileştirme (kaizen) yaklaşımıdır. Buna göre, işçiler de dahil olmak üzere bir firmadaki tüm çalışanlar yaptıkları işle ilgili süreçleri iyileştirme konusunda söz sahibidir ve sürekli olarak bu iyileştirme fikirlerine kafa yorarlar. (Elçi, 2007).

İNOVASYON GÖSTERGELERİ

Avrupa İnovasyon Karnesi inovasyon alanında Avrupa ülkelerini ve bazı dünya ülkelerini karşılaştıran önemli bir göstergeler bütünüdür. Türkiye 2002 yılı ile başlayarak Avrupa İnovasyon Karnesi'nde yer almaktadır. Ancak Avrupa İnovasyon Karnesi'nin oluşturulmasında Türkiye ile ilgili bir veri sorunu söz konusudur. Tablo 1'den görüleceği gibi 2006 ve 2007 yılları raporlarında kullanılan 25 göstergeden 11 tanesine ilişkin Türkiye verisi eksiktir ve değerlendirmede doğrudan yer almamaktadır.. Avrupa İnovasyon Karnesi için çalışmalar 2000 yılında başlatılmıştır. O yıl yapılan pilot çalışmada 16 gösterge kullanılmıştır. Gösterge sayısı 2001 raporunda 18'e, 2003 raporunda 22'ye, 2005 raporunda 26'ya yükselmiş, 2006 ve 2007 raporlarında ise 25 gösterge kullanılmıştır. Bu 25 gösterge Tablo 1' de verilmektedir (Ulusoy, 2007).

Bu verilere ilişkin temel veri kaynağı EUROSTAT'dır. 2003 ve 2005 yıllarında önemli değişikliklere uğrayan Avrupa İnovasyon Karnesi'nde yer alan ülke sayısı 2001 yılında 17'den (AB 15, ABD ve Japonya), 2007 yılında 37'ye[3] yükselmiştir. Türkiye 2002 yılı ile başlayarak çalışmalarda yer almaktadır (Ulusoy, 2007).

[3] (AB27, ABD, Japonya, İzlanda, Norveç, İsviçre, Hırvatistan, Türkiye, Avustralya, Kanada, İsrail)

Tablo 1 Avrupa İnovasyon Karnesi 2007 Göstergeleri ve Veri Kaynağı

KOD	GÖSTERGE TANIMI	VERİ KAYNAĞI	TR VERİSİ
1. Yenilik Belirleyicileri		**Girdi**	
1.1	Fen ve Müh mezunları (20-29 yaş grubunda 1000 kişi başına)	EUROSTAT[2]	Var
1.2	Lise üstü eğitim görmüş nüfus (25-64 yaş grubunda 100 kişi başına)	EUROSTAT, OECD	Var
1.3	Genişbant yaygınlık oranı (100 kişi başına düşen genişbant hat adedi)	EUROSTAT, OECD	Var
1.4	Yaşam boyu öğrenmeye katılım (25-64 yaş grubunda 100 kişi başına)	EUROSTAT	Var
1.5	Gençlik eğitim erişim seviyesi (En az lise eğitimini tamamlamış olan 20-24 yaş arası nüfus %si)	EUROSTAT	Var
2. Bilgi Üretimi		**Girdi**	
2.1	Kamu Ar-Ge harcamaları (GSYİH'nın %si)	EUROSTAT, OECD	Var
2.2	Özel sektör Ar-Ge harcamaları (GSYİH'nın %si)	EUROSTAT, OECD	Var
2.3	Orta-yüksek/yüksek teknoloji ürünleri Ar-Ge payı (İmalat Ar-Ge harcamalarının %si)	EUROSTAT, OECD	Yok
2.4	İnovasyon için kamu fonlarından destek alan işletmelerin oranı	EUROSTAT (CIS4)[3]	Yok
3. İnovasyon ve Girişimcilik		**Girdi**	
3.1	Kendi bünyesinde inovasyon yapan KOBİ'ler (Tüm KOBİ'lere oranı)	EUROSTAT (CIS4)	Yok
3.2	Diğer firmalarla işbirliği yapan yenilikçi KOBİ'ler (Tüm KOBİ'lere oranı)	EUROSTAT (CIS4)	Yok
3.3	İnovasyon harcamaları (Toplam ciroya oranı)	EUROSTAT (CIS4)	Yok
3.4	Erken aşama risk sermayesi (GSYİH'nın %si)	EUROSTAT	Yok
3.5	Bilgi ve iletişim teknolojileri harcamaları (GSYİH'nın %si)	EUROSTAT, Dünya Bankası	Var

	(ICT)		
3.6	Organizasyonel yenilik yapan KOBİ'ler (Tüm KOBİ'lere oranı)	EUROSTAT (CIS4)	Yok
4. Uygulamalar		**Çıktı**	
4.1	Yüksek teknoloji hizmetlerinde istihdam (Toplam işgücüne oranı)	EUROSTAT	Yok
4.2	Yüksek teknoloji ürünleri ihracatının toplam ihracat içindeki payı	EUROSTAT	Var
4.3	Pazar için yeni ürünlerin satışı (Toplam ciroya oranı)	EUROSTAT (CIS4)	Yok
4.4	Firma için yeni ürünlerin satışı (Toplam ciroya oranı)	EUROSTAT (CIS4)	Yok
4.5	Orta-yüksek/yüksek teknoloji imalatında istihdam (Toplam işgücüne oranı)	EUROSTAT, OECD	Yok
5. Fikri Mülkiyet		**Çıktı**	
5.1	Milyon kişi başına düşen Avrupa Patent Ofisi (EPO) patenti adedi	EUROSTAT, OECD	Var
5.2	Milyon kişi başına düşen ABD Patent ve Marka Ofisi (USPTO) patenti adedi	EUROSTAT, OECD	Var
5.3	Milyon kişi başına düşen üçlü (triadic) patent adedi	EUROSTAT, OECD	Var
5.4	Milyon kişi başına düşen yeni Topluluk markası adedi	OHIM, EUROSTAT, OECD	Var
5.5	Milyon kişi başına düşen yeni Topluluk tasarımı adedi	OHIM, EUROSTAT, OECD	Var

Kaynak: OECD, 2005

Ülkeler bu 5 başlık altında değerlendirildikleri gibi Özet İnovasyon Endeksi (Summary Innovation Index – SII) olarak nitelendirilen toplu bir üst gösterge ile de değerlendirilmektedir. SII, 25 göstergeyi eşit ağırlık kullanarak tek bir göstergeye indirgemektedir. Tablo 2'de 2007, 2006 ve 2005 yılları için SII değerlerine göre ülke sıralamaları verilmektedir.

Tablo 2 Özet İnovasyon Endeksi (SII) Ülke Sıralaması

ÜLKE	2007	2006	2005	ÜLKE	2007	2006	2005
İsveç	1	1	1	Norveç	20	16	16
İsviçre	2	3	2	Çek Cumhuriyeti	21	18	25
Finlandiya	3	2	3	Slovenya	22	19	19
İsrail	4	-	-	İtalya	23	20	17
Danimarka	5	5	5	Kıbrıs	24	23	22
Japonya	6	4	4	İspanya	25	22	21
Almanya	7	7	7	Malta	26	21	31
İngiltere	8	8	11	Letonya	27	24	24
ABD	9	6	6	Macaristan	28	25	20
Lüksemburg	10	9	14	Yunanistan	29	32	29
İzlanda	11	10	13	Slovakya	30	29	28
İrlanda	12	15	15	Polonya	31	28	27
Avusturya	13	14	8	Hırvatistan	32	31	-
Hollanda	14	11	10	Portekiz	33	27	23
Fransa	15	13	12	Bulgaristan	34	26	26
Belçika	16	12	9	Latvia	35	30	30
Kanada	17	-	-	Romanya	36	33	32
Estonya	18	17	18	**Türkiye**	37	34	33
Avustralya	19	-	-				

Kaynak: Ulusoy, 2007

Tablo 2'den görülen, Türkiye'nin her 3 yılda da en son sırayı almasıdır.

ÜNİVERSİTELERİN İNOVASYON ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

LİTERATÜR İNCELEMESİ

Bugün ülkeler stratejik kararlar alırlarken, ülke ekonomilerinin ileriye dönük planlamasını yaparlarken ve daha sayılmayan birçok konuda, kendi alanlarında yetişmiş bilim adamlarının görüşlerini alıp, üniversitelerin bilgisinden yararlanmaktadırlar. Gelişmiş ülkelerde, iktisadi literatürde uzun yıllardır yer etmiş olan bu konu, gelişmekte olan birçok ülkede göz ardı edilmekte ya da yeni yeni tartışma konusu olmaktadır. Türkiye'de ise özellikle son yıllarda iktisat literatüründe yer bulmaktadır.

Erciyes Üniversitesi ile ilgili yapılan analizde üniversitelerin ekonomiye yaptığı katkılar dolaysız, dolaylı ve uyarılmış olarak üç grupta ele alınmıştır. Bunlar da, gelir

ve istihdam olarak iki açıdan analize tabi tutulmuştur. Yapılan analiz sonucunda Erciyes Üniversitesinin, üç kampüsünde (Kayseri, Nevşehir, Yozgat) toplam 7675 kişiye istihdam olanağı yarattığı ve bunun sonucunda ekonomiye toplam 13.706 milyar TL katkı sağladığı ortaya çıkmıştır (Atik,1999).

2002 yılında Rosan, ulusal bilim kurumunun (National Science Institution) hesaplamalarına göre, US ekonomik gelişmesinin yarısından fazlası II. Dünya savaşından günümüze üniversiteler tarafından geliştirilen teknolojik avantajlara bağlı olduğu gözlemlenmiştir.[2]

1998 yılında yapılan çalışmada Kanada'da, üniversite araştırmaları için harcanan paraların toplam 4.3 milyar dolara ulaştığı ve binlerce insana istihdam olanağı sağladığı hesaplanmıştır. Fakat bu etkinin sadece statik etki olduğunu gerçekte etkinin dinamik kısmının göz ardı edildiği söylenmiştir. Yaratılan bu dinamik katkı ile üniversite harcama ve araştırmalarının milli hasılaya katkısının, toplam 15 milyar doları ve istihdama katkısının 150.000-200.000 tam gün iş imkanına ulaştığı hesaplanmıştır (Martin,1998).

Üniversitelerin Avusturya ekonomisine katkıları adı altında yapılan bir çalışmada, eğitim için yapılan her 1 dolarlık harcamanın 2.02 dolar olarak geri döndüğü hesaplanmıştır (Cabalu vd., 2001).

Üniversite araştırmalarının endüstriyel inovasyonlar üzerindeki etkisini, Kenya örneği üzerinden inceleyen bir çalışmaya göre, Endüstriyel inovasyonun başarısı için hem talebin çekmesi hem de bilimin itmesi gereklidir. Başarılı bir inovasyon Pazar ihtiyaçları ve bilimdeki gelişmeler arasındaki etkileşimden doğar. Ekonomik büyümede rol oynayan inovasyonlar araştırma enstitüleri-üniversiteler (bilgi kaynağı) ile endüstri (bilgiyi kullanan) arasındaki etkileşimden ortaya çıkmıştır.sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu çalışmaya göre 1980'de Kenya'da inovasyon yapan firmaların sadece %2'si kaynak olarak üniversitelerden yararlandıklarını belirtmişlerdir. İleri teknoloji araştırmalarının ise sadece %7'sinin üniversitelerde gerçekleştirildiği belirtilmiştir (Feller, Roessner, 2002).

Akademik araştırmaların endüstriyel inovasyonu nasıl etkilediğini araştırmak amacıyla yapılan başka bir çalışmada ise, ilaç endüstrisinden elektronik endüstrisine kadar pek çok firma ile yüz yüze görüşmeler ve anketler yapılmıştır. Bu anket ve görüşmelerin sonunda anlaşılmıştır ki biyomedikal sektörü, özellikle biyoteknoloji ve ilaç endüstrileri alanlarındaki üniversite araştırmaları endüstriyel inovasyon üzerinde

[2] EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
[3] CIS: Community Innovation Survey (İnovasyon İstatistik Topluluğu)

diğer sektörlere göre daha etkilidir. Ayrıca ticari öneme sahip icatların çoğunun akademik olmayan araştırmalardan geldiği, akademik çalışmaların daha çok teoride kaldığı anlaşılmıştır (Laursen, Salter, 2004).

Üniversite araştırmalarının ticarileştirilmesi sürecini Kanada üniversiteleri açısından araştıran bir çalışmada, üniversitelerde yapılan araştırmaların ticarileştirilmesinin amacının, genel olarak inovasyon olarak adlandırılan üretim sürecindeki yeniliklerden ekonomik ve sosyal yararlar elde etmek olduğu vurgulanmıştır. Üniversiteye gelir elde etmenin ise ikincil amaç olduğu söylenmiştir. Bilime-dayalı-inovasyonun anlaşılması güç ve analiz edilmesi gereken kompleks bir süreç olduğu, temel bilimlerde keşiflerin yapılması ve bunlardan ticari yarar elde etme sürecinin tek başına bağımsız katılımcıların yapabileceği bir şey olmadığı anlatılmıştır (Langford vd.,2006).

İspanya'da inovasyon yapan 4150 firmada CIS'in[2] İspanyolca versiyonu kullanılarak hazırlanmış olan bir anket ile inovasyonlarda; üniversite araştırmalarının, müşterilerin, tedarikçilerin, rakiplerin ve devlet araştırma enstitülerinin rolleri araştırılmıştır. Bu araştırmanın sonuçları göstermiştir ki, firmaların işbirliği faaliyetleri firma karakteristikleri ve endüstrinin karakteristiği ile yakın ilişkilidir. Bunlar AR-GE yoğunluğu, büyüklük, firmaların herhangi bir grup ürün ve süreç inovasyonuna kalkışıp kalkışmadıkları, AR-GE için devlet fonlarına ulaşıp ulaşamadıkları vb.dir. Müşteriler, firma içi AR-GE faaliyetleri, tedarikçiler ve rakiplerin de bir firmanın AR-GE amaçlı üniversiteler ile işbirliğine yönelimini olumlu etkiledikleri görülmüştür. (Blasco, Carod, 2008).

TÜRKİYE'DE İŞLETMELERİN İNOVASYON YAPABİLİRLİĞİ VE ÜNİVERSİTELERLE İŞBİRLİĞİNE BAKIŞI ARAŞTIRMASI

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmanın ana kütlesi, Kocaeli bölgesindeki endüstri kuruluşları ağırlıkta olmak üzere Türkiye genelindeki endüstri kuruluşlarıdır.

Endüstrinin inovasyon yapabilirliği ve üniversite ile işbirliğine bakışını değerlendirmek için hazırlanan anket soruları, Türkiye imalat endüstrisinin %15'ini bünyesinde barındıran Kocaeli ili ağırlıklı olmak üzere İstanbul, Gaziantep, Mersin ve İzmir'de çeşitli alanlarda faaliyet gösteren toplam 50 özel sektör kuruluşu ile Kocaeli ilindeki 4 kamu kurumuna olmak üzere toplam 54 kuruluşa yöneltilmiştir. Kamu kuruluşları; Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türkiye Bilimsel ve Teknolojik

Araştırmalar Kurumu (TÜBİTAK)'na bağlı Marmara Araştırma Merkezi (MAM), Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) ve Toprak Mahsülleri Ofisi (TMO) dir.

Türkiye imalat endüstrisinin %15'i Kocaeli'ndedir. Ayrıca bilimsel araştırma ve geliştirme merkezleri de Kocaeli'nde yer almaktadır. Kocaeli Üniversitesi, bölge sınırındaki Sabancı Üniversitesi, Marmara Araştırma Merkezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, TÜBİTAK, TSE Merkez Laboratuarları, TEKMER (Teknoloji Geliştirme Merkezi), TÜBİTAK Teknoparkı, GOSB Teknoparkı ve KOÜ Teknoparkı sanayinin teknolojik gelişmesine olanak sağlayacak kurum ve kuruluşlarda Kocaeli'nde bulunmaktadır. Bu nedenle Türkiye geneli için endüstrinin inovasyona ve üniversite ile işbirliğine bakışını değerlendirmek için hazırlanan anketlerin uygulanmasında örneklem olarak Kocaeli yoğunluklu özel sektör kuruluşlarının seçilmiş olması oldukça gerçekçi olarak kabul edilebilir.

Araştırmada anket yöntemi kullanılmıştır. Anket, sanayi ve üniversite için ayrı ayrı yapılandırılmış Likert ölçeğine dayalı sorular ile seçmeli ve açık uçlu olarak yöneltilen sorulardan oluşmaktadır. Likert ölçekli sorularda 5'li ölçek kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan tablolarda bu ölçeğin gösterimi aşağıdaki gibidir: 1. Asla katılmıyorum 2. Nadiren katılmıyorum 3. Kararsızım 4. çoğunlukla katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum.

SONUÇLAR VE DEĞERLENDİRMELER

İşletmelere yöneltilen "Ar-Ge biriminiz var mı?" sorusuna %47.27'si "evet", %52.72'si "hayır" seklinde cevap vermiştir.

Anketlerin uygulandığı işletmeler arasında anonim şirket konumundaki büyük işletmelerin olması (özellikle gıda sektöründen) nedeniyle bu işletmelerdeki Ar-Ge birimlerinin varlığı oldukça yüksek orandadır. Fakat bu işletmelerin araştırmalarında üniversitelerden veya diğer kuruluşlardan yararlanma oranları düşüktür.

Sanayinin üniversiteyle işbirliği yaptığı konuların başında öğrenci staj ve uygulaması (%31.7) gelmektedir. Bunu %13.41'lik bir oranla kalite kontrol ve test yaptırma ile danışmanlık hizmetleri izlemekte (%12.19), %7.31 oranında ise teknik problem çözme ve mevcut teknolojiyi geliştirme konuları gelmektedir. Ancak sanayicilerin %18.29'unun üniversiteyle işbirliği yapmadığını belirttiği görülmektedir. Bu sonuçların ortaya çıkışında, önceki işbirliği çabalarından beklenilen sonuçların alınmaması, akademisyenlerin kendi alanlarının dışında da yardımcı olmaya

çalışması ve sanayicilerin pek çok sorunu ayni anda çözüme kavuşturma isteğinin etkili olduğu taraflarla yaptığımız görüşmeler sırasında belirtilmiştir.

Ülkemizde üniversitelerin inovasyona katkılarının olduğunu söyleyebilmek için sanayi ile işbirliği yaptığı alanlardan mevcut veya yeni teknolojiyi geliştirme alanlarında oranların yüksek çıkması gerekirdi. Oysa bu konularda oranlar gelişmiş ülkelere göre tatmin edici seviyede değildir (%7.31 ve %4.87).

Tablo 3 Sanayinin Üniversite İle İşbirliği Yaptığı Alanlar

İşbirliği konuları ve durumları	f (frekans)	%
İşbirliği yapılmamaktadır.	15	18.29
Mevcut teknolojiyi geliştirmede	6	7.31
Yeni teknoloji geliştirmede	4	4.87
Danışmanlık hizmeti olarak	10	12.19
Problem çözmede	6	7.31
Kalite kontrolü ve test yapma	11	13.41
Öğrencilere staj ve uygulama yaptırmada	26	31.70
Hizmet içi eğitimde	4	4.87
Toplam	82	100.0

Burada frekansın anket uygulanan işletme sayısından fazla olmasının sebebi, bir işletmenin aynı anda birden fazla seçeneği işaretlemiş olmasıdır.

Sanayici üniversiteyle işbirliği yapılmamasının en temel nedeni olarak "üniversiteden böyle bir istek gelmemesini" (%29.09) belirtmektedir. Bu sonuç, Türkiye genelindeki üniversite-sanayi işbirliğinin karşılıklı bir etkileşim yerine karşılıklı bir bekleyiş modeline dönüştüğü (ISO, 1999) gerçeğiyle de örtüşmektedir. Türkiye sanayisinin teknoloji-yoğun üretim yapmaması, ileri teknoloji kullanmaması, geleneksel yönetim anlayışı ve aile şirket yapısının isletmelere egemen olmasının sanayiciler için bu bekleyişte etkili olan unsurlar olduğunu söyleyebiliriz. Diğer taraftan, üniversitenin söz konusu diyalog için gerekli çabayı göstermemesi, sanayiciye sorunlarını çözmede yardımcı olacak imkan ve fırsatları yaratmaması geleceğe yönelik yapılanmada endüstriye stratejik önderlik yapmaması nedenleriyle bekleyiş modelinin benimsendiği söylenebilir.

Tablo 4 Sanayicinin Üniversite İle İşbirliği Yapmamasının Nedenleri

Nedenler (n=55)	f	%
Bürokratik işlemlerden sıkılma	3	5.45
İşbirliğine ihtiyaç duymama	6	10.90
Nereye müracaat edeceğini bilmeme	7	12.72
Üniversitelerden böyle bir istek gelmemesi	16	29.09
Hangi alanlarda işbirliği yapılacağını bilmeme	2	3.63
Üniversitelerin sorun çözebileceğine inanmama	8	14.54
Cevapsız	12	23.63

Sanayicilerin %28.39'u karşılaştığı sorunları tepe yönetim kadrosu ile çözdüğünü, %9.87'si yerli kuruluşlar ve tepe yönetim kadrosunu kullanarak çözdüğünü, %7.4'ü ise yerli -yabancı kuruluşlar ve tepe yönetim üçlüsü ile çözmeye çalıştığını belirtmişlerdir. Üniversitelere başvuran sanayici oranı %8.64 tür. Ar-Ge birimine başvurma ise %18.5 olarak görülmektedir

Tablo 5 Sanayicinin karşılaştığınız sorunları çözmede başvurduğu yerler

Çözüm yerleri (n=55)	f	%
İşletmenizin Ar-Ge Birimi	15	18.51
Üniversiteler	7	8.64
Yabancı kuruluşlar	9	11.11
Yerli Kuruluşlar	8	9.87
İşletmenin Tepe Yönetim Kadrosu	23	28.39
Yerli kuruluşlar-yabancı kuruluşlar – tepe yönetim kadrosu	6	7.40
Diğer	10	12.34
Cevapsız	3	3.70
Toplam	81	100.0

Yapılan anketin, işletmelerin yenilikçi yönünü ölçmeye yönelik kısmında sorulan işletmenizdeki iş gücünün teknik değişimlere uyumunu nasıl sağlıyorsunuz? Sorusuna ankete katılanların büyük çoğunluğu (%56.36) mevcut personelin yeni teknolojiye uyumunu sağlayarak demişlerdir. Yeni ve üstün nitelikli personel istihdamının daha pahalı bir yöntem olacağı düşünülürse çoğunluğun bu seçeneği işaretlemiş olması mantıklı olarak kabul edilebilir.

İşletme yöneticileri ile yapılan mülakatlarda, mevcut personelin yeni teknolojilere uyumunu sağlamada bu yeni teknolojileri transfer ettikleri yerli veya yabancı kuruluşların eğitim ve seminerlerinden faydalandıkları belirtilmiştir. Bu konularda üniversitelerden yardım almayışlarının sebebini ise üniversitelerin yeni teknolojileri

takip etmede yetersiz olmaları olarak belirtmişlerdir. Ayrıca bu konuda öğretim üyelerinden herhangi bir talebin olmadığını da belirtmektedirler.

Anketlerin uygulandığı işletmelerin oldukça yüksek bir oranda Ar-Ge birimine sahip olmaları nedeniyle olsa gerek bu işletmelerde son üç yıl içerisinde gerçekleştirilen yeni veya önemli düzeyde iyileştirilmiş ürün, hizmet veya üretim yöntemi oranı %72.7 gibi yüksek düzeyde çıkmıştır.

Bu soru ile kastedilen inovasyon patent alabilecek düzeyde bir inovasyondur. Anketi yanıtlayanların inovasyon konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları veya soruyu tam olarak anlayamamış olmaları kuvvetle muhtemel olduğundan bu soruya verilen yanıtların geçerliliği tartışmalıdır.

Ürün, hizmet veya üretim yöntemi inovasyonunu gerçekleştiren işletmelerin %54.54'ü bu inovasyonu tek başına gerçekleştirdiğini ifade etmiştir. Bu da göstermektedir ki ülkemizdeki işletmeler çalışmalarında işbirliğini pek tercih etmemektedirler. Ayrıca anketi yanıtlayan işletmelerden %32.72 gibi oldukça yüksek oranı inovasyonu gerçekleştirenin kim olduğu sorusunu yanıtsız bırakmıştır. Bu da elde edilen sonuçların sağlıklı olmayacağını göstermektedir.

Geliştirilen ürün, hizmet veya üretim yöntemi inovasyonunun %25.45'i Pazar için yeni, %47.27'si ise işletme için yeni olarak nitelendirilmiştir. Katılımcıların %27.27'si ise bu soruyu yanıtsız bıraktıklarından herhangi bir inovasyon gerçekleştirmiş olmadıkları kabul edilmiştir.

Ankete katılan işletmelerden %87.27'si geliştirmiş olduğu veya halen üzerinde çalıştığı inovasyonlar için herhangi bir Türk üniversitesinin araştırmalarından, labaratuvarlarından veya öğretim elemanlarından yararlanmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 6: Öğretim Elemanları ve Sanayicilerin Üniversitenin İmkan ve Potansiyeline Yönelik Görüşleri

Görüşler	1	2	3	4	5
Üniversite sadece teorik değil pratik çalışmalar da yapmaktadır.	1.81	3.63	16.36	38.18	40.00
Sorunlar üniversiteye aktarıldığında engellerle karşılaşılmaz.	12.72	27.27	29.09	29.09	1.81
Üniversitelerde sanayinin sorunlarına çözüm üretecek uzmanlar vardır.	7.27	14.54	49.09	21.81	5.45
Öğretim elemanları, sanayinin sorunlarına cevap verecek uygulama tecrübesine sahiptir.	12.72	38.18	29.09	20.00	0.00
Üniversitedeki eğitim hızla değişen teknolojiye ayak uydurmaktadır.	18.18	36.36	40.00	5.45	0.00
Üniversitede sanayinin sorunlarını çözebilecek kadar araç-gereç vardır.	9.09	14.54	47.27	25.45	5.45
Üniversite, sanayiye ihtiyacını karşılayacak nitelikli işgücünü yetiştirmektedir.	14.54	10.90	25.45	45.45	3.63
Üniversite imkan yaratarak sorunların çözümünde etkili olur.	5.45	16.36	38.18	34.54	5.45
Üniversite yaptığı araştırmaları sanayinin istifadesine sunarak enformasyon sağlamaktadır.	9.09	20.00	27.27	30.90	12.72
Üniversite araştırma imkanlarını sanayi ile sürekli doyurur.	10.90	32.72	27.27	29.09	0.00
Üniversitede yapılan araştırmalar sanayinin sorunlarına yöneliktir.	14.54	43.63	36.36	3.63	1.81
Üniversite sanayiyi müşteri gibi görür ve işletmelerde akademik araştırma yapılmasını teşvik eder.	12.72	21.81	30.90	27.27	7.27
Üniversite ve sanayi arasında karşılıklı yapıcı bir yaklaşım ve güven vardır.	18.18	7.27	30.90	40.00	3.63
Üniversite kütüphane ve labaratuvarlarını sanayicilere açmaktadır.	5.45	16.36	18.18	45.45	14.54
Üniversite öğrencileri sanayi ile yakın ilişki içindedir.	9.09	18.18	38.18	21.81	12.72
Üniversite iş gücünü geliştirmeye yönelik çalışmalarda işbirliği yapar.	59.09	29.09	34.54	23.63	3.63
Araştırmalar için üniversiteye patent/know-how ödenmektedir.	5.45	12.72	50.90	20.00	10.90

Sanayicilerin ağırlıklı olarak katıldıkları hususlar sırasıyla şöyle belirtilebilir: üniversitelerin sadece akademik değil, projeye yönelik çalışmaları da olan bir kurum olduğu görüsüne %78.18'i, Üniversitenin kütüphane, laboratuar vb. destek birimlerini sanayinin istifadesine sunduğu görüsüne %59.9'u; üniversite sanayiye ihtiyacını karşılayacak nitelikli eleman yetiştirir görüşüne %49.08'i, üniversite ile sanayi arasında yapıcı yaklaşım, güven ve saygı olduğu görüsüne %43.63'ü,

üniversitelerin yaptıkları araştırmaları sanayinin istifadesine sunarak enformasyon sağladıkları görüşüne %43.62'si katıldıklarını, ifade etmişlerdir.

Sanayicilerin ağırlıklı olarak katılmadıkları hususlar ise söyle sıralanabilir:

Üniversiteler iş gücünü geliştirmeye yönelik çalışmalarda işbirliği yapar görüşüne %88.18'i, üniversitelerde yapılan araştırmaların sanayinin sorunlarına yönelik olduğu görüşüne %58.17'si, öğretim elemanlarının, sanayinin sorunlarına cevap verecek uygulama tecrübesine sahip oldukları görüşüne %54.54'ü, üniversitelerin araştırma imkanlarını sanayi ile sürekli doyurdukları görüşüne %43.62'si ve sorunlar üniversiteye aktarıldığında engellerle karşılaşılmaz görüşüne %39.9'u katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Diğer görüşlere fikirlerini belirtmede ise genellikle kararsız kalmışlardır.

KAYNAKÇA

ATİK, H (1999), "Üniversitelerin Yerel Ekonomiye Katkıları : Teori ve Erciyes Üniversitesi Üzerine Bir Uygulama", Erc.Ünv.İkt.İdb.Fakültesi Dergisi, sayı 15, ss.. 99-110.

BAYRAK, S., HALİS, M.(2004), "Öğretim Elemanları ve Sanayici Açısından Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Değerlendirilmesi", Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,.

BLASCO, A., S., CAROD, J., M., A.(2008), "Sources of innovation and industry–university interaction: Evidence from Spanish firms", Research Policy, Vol. 37, pp. 1283–1295.

CABALU, H., KENYOU, P., KOSHY, P.(2001), "Valuing the Contribution of Universities to the Austrian Economy", Curtin Business School, Discussion Paper, 4 (01), pp.11-24.

ÇALPINAR, H.(2007), "KOBİ'lerde İnovasyon Yapmayı Etkileyen Faktörler ve Bir Alan Araştırması", Ege Akademik Bakış Dergisi, 7 (2), 445-458.

ELÇİ, Ş.(2007), "Ege İhracatçı Birliklerinde İnovasyonla Rekabet Semineri", İzmir.

FELLER, I., ROESSNER, J., D.(2002), "Impacts of research universities on technological innovation in industry: evidence from engineering research centers", Research Policy , Vol. 31, pp. 457–474.

GÖKER, A.(Ağustos 2003), "Ulusal İnovasyon Sistemi ve Üniversite - Sanayi işbirliği".

http://www.ankara.edu.tr/kutuphane/tezler/enstituler/doktora/fen/d_aykutgoker/tez.doc

LANGFORD, C., H., HALL, J., JOSTY, P., MATOS, S.(2006), "Indicators and outcomes of Canadian university research: Proxies becoming goals?", Research Policy, Vol.35, pp. 1586-1598.

LAURSEN, K., SALTER, A.(2004), "Searching high and low: what types of firms use universities as a source of innovation?", Research Policy, Vol. 33, pp.1201-1215.

OECD (1998), Science, Technology and Industry Outlook.

OECD (2005), Science, Technology and Industry Outlook.

ROSAN, R.M.(2006), "The Role of Universities Today: Critical Partners in Economic Development and Global Competitiveness".

ULUSOY, G.(2007)," Avrupa İnovasyon Karnesi Ve Türkiye'nin Konumu", http://www.bilgicagi.com//index.php?itemid.